

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

President republiky ve válečné škole. Při své návštěvě ve vojenské tělocvičné škole počátkem dubna t. r. slíbil pan president Masaryk, že bude moci napříště častěji se věnovati armádě, nežli dosud. Plně svůj slib, navštívil pan president záhy na to dvě instituce pro výchovu důstojníků, jednak pražskou válečnou školu, jednak vojenský tábor v Milovicích, kde věnoval svou pozornost hlavně praktickému kursu pro štábní důstojníky.

Návštěvu ve válečné škole vykonal pan president dne 27. dubna v průvodu ministra národní obrany Udržala, náčelníka hlav. štábu gen. Mittelhausera, gen. inspektora dra Machara a zem. voj. velitele generála Syrového. Pan president přijel ozdoben řádem „Sokola“, který mu právě toho dne odevzdali gen. Syrový a podpluk. Wuchterle jménem velitelství čs. vojsk na Rusi. U vchodu do školy na Pohorelci uvítal pana presidenta velitel školy franc. plukovník Jamet a představil mu professorský sbor, sestávající ze 3 československých a 7 francouzských důstojníků. Pak uvedeni byli návštěvníci do posluchárny, kde byli shromážděni důstojníci, dokončující právě druhý rok studia na válečné škole. Náčelník hlav. štábu českým proslavem uvítal pana presidenta, představil mu první frekventanty školy a projevil mu věčnost celé školy za návštěvu, která dodá mocné opory dalšímu vývoji tohoto intelektuálního střediska. Ujistil pana presidenta, že důstojníci odejdou z této školy s přesvědčením, že svobodný národ, který si zaslouží své národní samostatnosti a který chce se vyhnouti všemu překvapení, musí zůstat předvojem myšlenkového úsilí ve všech oborech a zvláště také ve vědách vojenských. Návštěva paně presidentova a celý jeho život připomene těmto žákům, že všechna naučení zkušenosti a dějin zůstanou mrtvou písmenou, nejsou-li ožívována myšlenkovou prací každého jednotlivce s ohledem na proměnlivé požadavky doby. Tato návštěva připomene jim také, že pouze houževnaté úsilí intelektuální a kritické dodá budoucím vojevůdcům autority, která podmaňuje všechny vůle, charaktery, jenž zmáhá všechny překážky a chuti k odpovědnosti, která si zaslouží vítězství.

Ve své odpovědi připomenul pan president, že za svého čtyřletého pobytu za hranicemi za světové války s přirozeným zájmem pozoroval armády v poli a všechny vojenské poměry ve spojeneckých zemích. Přišel ku poznání, které si verifikoval studiem válečné literatury (Buat, Civrieux a j.), že francouzská strategie i taktika se ve světovém zápase dokonale osvědčily. Pan president dal výraz svému přesvědčení, že na straně Francie projevila se ve vojenském ohledu neobyčejná hybnost a že francouzské velení dovedlo dokonale přizpůsobiti svoji strategii terénu i všem poměrům. Francie dovedla takto vyvážit nevýhodu své menší populace. Proto jest pan president od války přívržencem francouzské doktriny a uvítal příchod francouzské vojenské misse k nám z důvodů věčných, nikoliv pouze politických, jak se tu a tam náš poměr k Francii nesprávně a stranicky posuzuje. Za práci vykonanou ku prospěchu

*) Je zajímavé, jaký vliv měly již pokusy s moždířem na opevňovací techniku v Rak-Uhersku. Byl proveden pokus střelby na úplně moderně vystavěný pevnostní objekt, jenž byl opatřen různě dimensovaným a různě provedeným klenutím, pancéřovými deskami a jinými prostředky; bylo nutno poznati, jak tyto věci se chovají při střelbě z těžkých moždířů. Pokus v lednu 1913 provedený ukázal, že všechny tehdejší názory o nutné pevnosti klenb, pancéřových desek atd. byly mylné a že žádný z oněch požadavků proti účinku palby moždířové nestačil. — To mělo ihned za následek, že byla stálá opevnění rakouské říše postupně zesilována.

čs. vojska vzdal pan prezident republiky dík generálu Mittelhausserovi a celé francouzské misi. Žákům školy připomněl pak, že armádu podle Napoleona nutno cenit podle hodnoty důstojníka; z toho vyplývá pro důstojníky velká odpovědnost.

Pan prezident vyslechl pak se zájmem přednášku o opevňování, jeho významu, vývoji za války 1914—1918 a o jeho použití v Československu, kterou pronesl český profesor válečné školy, franc. ženijní major Saintagne. Na to odebral se pan prezident do informačního kursu pro vyšší důstojníky, který se právě konal při válečné škole a přihlížel po delší dobu taktickým cvičením důstojníků na mapě, jež řídí professori válečné školy franc. podplukovníci Martin-Prevel a Maratuech a čs. major Fiala. Pan prezident rozmlouval s professory a žáky a zajímal se živě o vyučování.

Tato návštěva hlavy státu ve vyšším důstojnickém učilišti znamená již tím, že se uskutečnila, neméně pak projevy, které byly při té příležitosti učiněny, mocný podnět k vyššímu hodnocení armády a výchovatelešského poslání důstojníka v široké veřejnosti. Pan prezident svou exkursí do válečné školy dal na jevo, že při všech četných státnických a politických starostech má živý zájem o výchovu důstojnictva, od jehož kvalit odborných a mravních do velké míry závisí úspěšná obrana země a také fyzické i morální zdraví mladé generace národní.

Pan prezident v Milovicích. Ve čtvrtek 4. května prohlédl si pan prezident republiky kurs pro štábní důstojníky v Milovicích. Přijel do Milovic po deváté hodině ránní, doprovázen ministrem národní obrany, předsedy braných výborů N. S. posl. Špatným a senátorem Křofáčem, náčelníkem hlav. štábu gen. Mittelhausserem, gen. inspektorem pluk. Macharem, sekčním šéfem drem J. Vaníčkem, zem. velitelem gen. Syrovým, kancléřem drem Šamalem a podpluk. drem Rejholcem. Do Milovic dostavili se při té příležitosti také vojenští attaché jihoslovanský, rumunský, polský, italský a americký. Po uvítání představiteli úřadů a občanskými hodnostáři, odebral se pan prezident ihned na cvičiště, kde mu franc. pluk. Bourguignon představil frekventanty kursu pro štábní důstojníky. Aby byl znázorněn způsob vyučování v kursu, bylo panu prezidentovi a jeho průvodcům předvedeno cvičení, které představovalo boj pěšího praporu při pronásledování nepřitele, kladoucího odpor. Situace vyžadovala v první řadě dělostřelecké průpravy, která byla provedena oddílem dělostřelectva přímé podpory. Na to vyrazil k útoku prapor pěchoty, podporován kulomety, tanky a pancířovými automobily. Spojení obstaráváno vedle telefonu a pozemní telegrafie také letadly a poštovními holubami. Letadel použito též k zásobování postupující pěchoty náboji. Po odtroubení podal náčelník hlav. štábu gen. Mittelhausser odborný výklad o praktickém použití letectva ke službě spojovací, o zásobování bojové linie náboji pomocí letadel, o značení linie pro pěchotu letadly a o jiných možnostech i úkolech vzduchoplatecké služby. Pan prezident se zájmem vyslechl tento výklad a dal se také za boje informovat o jednotlivých jeho podrobnostech generály Mittelhausserem, Syrovým a Antonym. Projeviv radost nad zdařilou ukázkou cvičení, vrátil se pan prezident do Prahy. Také tato návštěva presidentova, stejně jako čtrnáct dní po té provedená neohlášená přehlídka několika cvičišť velkopražské posádky, jsou s to, aby vzbudily živější zájem veřejnosti pro armádu a dodaly jí mravní opory, které ke splnění svého vážného úkolu potřebuje.

Josef Alexander.

Vyučovací metoda Komenského ve škole vojenské. V nejnovější době se pohybuje otázka veškerého školství kolem hesla „názorné vyučování“.

První, kdo se v zemích koruny svatováclavské zabýval úsilovně touto myšlenkou, byl Jan Amos Komenský, veliký učitel národa českého, jenž hledal všech prostředků, aby vyučování svých žáků podle možnosti zjednodušil a podal tak jasné a názorné, že by si žáci mohli vyložené věci lehce zapamatovat a žáci nechápalí a méně inteligentní. Všeobecně se ukázalo, že vyučování názorné jest nejpřirozenější, a užívá se ho v dnešní době všeobecně.

Cím neinteligentnější je žactvo, tím tíže chápe slova učitelova, tím méně dovede sledovat i nejjednodušší výklady. Žák, který nedovede porozumět neprimativnějšímu proslvu nebo přednášce, chápe však věc okamžitě, ukáže-li se mu buď v přírodě nebo obrazně (náčrt, model atd.).

V praktických Spojených státech severoamerických se ujalo názorné vyučování tou měrou, že si bez modelů, náčrtů nebo pravdivých ukázek v přírodě nelze americkou školu již mysliti.

Nejtěžší vyučování nastává ovšem ve školách vojenských, kde se scházejí veškeré vrstvy lidu, všech stupňů inteligence. Armáda je podle moderních pojmů vysokou školou prostého lidu. Vojenská správa československá pochopila plně

význam výchovy vojína pro jeho život civilní a ujala se jí velmi úsilovně. Zřízeny byly osvětové úřady od nejvyšších po nejnižší jednotky. Všude fungují osvětoví náčelníci, osvětové výbory, konají se přednášky ze všech možných odvětví. Vyučuje se státněvědě, dějepisu, zeměpisu, češtině, lehké matematice atd.

Ale postup dosavadního vyučování rozhodně nedostačuje pro kontingenty dodávané nám z Podkarpatské Rusi, ze Slovenska a z mnohých horských krajů Čech a Moravy.

Vždyť docházejí k plukům nováčkové, kteří po prvé v životě jeli drahou, když rukovali, po prvé spatřili domy o dvou nebo více poschodích, s udivením pohlížejí na vozy, jak ujíždějí velkou rychlostí po silnicích nejsouce taženy ani koni, ani nějakým viditelným strojem jako vlaky, s posvátnou hrůzou pohlížejí na nestvůry volně létající vzduchem o závod s ptáky. A těmto dobrým lidem, kteří nedotčení kulturou kdesi v horách spokojeně trávili svůj život, jsou od přírody těžce chápaví, málomluvní, plní údivu nad otevírajícím se světem, zmatení tisíci nových, nepoznaných dojmů, těm je těžko přednáseti. Nejkrásnější, nejdovednější sestavená přednáška, přednesená nejlepším řečníkem, nemůže mít u těchto dobrých polodivochů účinku a žádoucího úspěchu. Slova bijí v sluch, rozvíří mozek nezvyklý práci a myšlení a utíkají rychle druhým uchem ven, zachvávající se sebou jen změt úryvků z krásné přednášky, jichž nelze vůbec nikterak srovnati; a báječná přednáška se mění prostě v dobrácký nesmysl.

Zkusme však jednou metodu jinou. Místo abychom přednášeli dvě nekončné hodiny o tom, co jest to na př. letadlo, ukažme vojínu malý snímek, model letadla, nebo ještě lépe, dovolují-li to okolnosti, skutečný aeroplan. A ejhle! Čeho jsme nedosáhli nekonečným mluvením, namáhajícím učitele i žáky, dosahujeme v mžiku. Ukažeme prstem na stroj a pravíme: Aeroplan. A udivený voják okukuje nestvůru se všech stran velice opatrně a opakuje si potichu: aeroplan, aeroplan. A to si dobrý hoch pamatuje a obrázek létajícího zázraku mu z paměti nikdy nevymizí. Ale vždy nebude učitel dána příležitost, aby vždy a všude mohl svým žákům předváděti ve skutečnosti vše to, čeho požaduje program stanovené látky vyučovací. Tu nutno sáhnouti k modelům a náčrtům a vyučovati podle nich.

Opatřiti si náčrty a modely jest ovšem při skrovných finančních prostředcích vojenské správy dnes věc skoro nemožná. A tu nutno hledati cestu, jež by ze všech nejlépe vyhovovala požadavkům názorného vyučování a cestu lacinou, snadnou, jež umožňuje snadné a zřetelné předvádění.

Jediný a nejlepší takový prostředek jest obyčejný promítací přístroj, potřebné diapositivy a napjaté plátno.

O promítací přístroj není v žádné posádce nouze. Každé městečko má dnes svůj vlastní kinematograf, každá střední škola má větší projekční aparáty, ve větších posádkách jsou vojenská kina, zřízená YMCOU, a kde není možno dosíci vojenskému oddílu promítacích přístrojů, nebude příliš obtížné, zakoupiti z osvětových fondů slušné laterny magiky, jež také našim účelům plně vyhoví.

Hlavní otázkou bude opatřiti diapositivy. Předem se ptáme: Kdo je bude zhotovovati? Letecké formace mají v nejnovější době vlastní fotooddíly, jež jsou zařízeny jak pro fotografii pozemní, tak i pro fotografii leteckou. Tyto oddíly disponují nejmodernějším materiálem fotografickým, mají dostatečné množství zapracovaného personálu a za vedení zručného velitele jsou s to, aby snadno vykonaly práci shora projektovanou.

Rozdělení celé práce fotografické by musilo ovšem býti řádně organisováno a třídila by se celá činnost takto:

1. Vyhotovení diapositivů potřebných pro výcvik letecký.
2. Fotografování všech odvětví pěchoty.
3. Diapositivy pro výcvik dělostřelectva.
4. Diapositivy pro výcvik jízdy a zbraní technických.
5. Fotografování všech ostatních nejhlavnějších odvětví armády.

Pro letectvo by byly fotografovány veškeré formace leteckých jednotek na zemi i ve vzduchu, veškeré typy letadel, zařízení hangarů, radiové stanice, meteorologické stanice, mužstvo při obsluze přístrojů, chování se pilota a pozorovatele v různých situacích, boj ve vzduchu, práce v dílnách, vzorná skladiště, fotooddíly, obsluha fotokomor atd.

Pro pěchotu a dělostřelectvo bylo by ovšem lze využití výcviku prostřednictvím diapositivů nejvíce.

Není vždy možno, aby útvary sestavily sobě podle přání jednotky na válečném stavu, v úplné válečné výstroji a výzbroji. Stačilo by tudíž, aby žádoucí jednotka byla sestavena jen jednou, válečně vystrojena a zachycena snímkem. Diapositiv podrží obraz na věčné časy a lze jej žákům každé doby předvésti. Totéž by bylo při výcviku pěchoty a dělostřelectva ve službě technické.

Časté budování zákopů, drátěných překážek, kaveren, celých opěrných bodů, posic dělostřeleckých, krytů pro menší i větší jednotky jest za účelem výcviku mužstva ve službě technické věci nemožnou, jelikož útvary většinou nemají vhodného místa pro tyto pokusy, jež jsou spojeny s velkými výlohami a ztrátou času. Vybudujeme tudíž větší opěrný bod jen jednou, za to však tak, že bude vyhovovati všem požadavkům moderní války, a zhotovíme jeho snímky se všech stran, jak ze země, tak i se vzduchu, a promítací přístroj podá nám jasný, věrný obraz, nejlepšího prostředkem názorného vyučování.

Tak můžeme podávati rychle a názorně veškeré útvary a formace řadové i bojové, postavení slavnostních oddílů, chování se vojinů ve všech případech, výcvik jednotlivce, výcvik vojína v řetěze, v útočné hlídce, při házení ručních granátů, chování se při střelbě na střelnici, obsluha kulometů, obsluha děl, různé typy děl, kulometů, pušek, výstroj kulometných rot, práce vrhačů min a granátů, vrhačů plamenů, plynových přístrojů atd. atd.

Pro technické formace má vyučování diapositivů nemenší důležitost. Opětně stavěti stále i přechodné přechody říční a pod. stojí veliké sumy peněz a spoustu času. Není možno, aby byly častěji zhotovovány a za účelem výcviku opět předváděny. Rovněž stavění ostatních výcvičných pomůcek technických děje se za velkých obtíží.

A tu opětně přichází na pomoc fotografie se svou jednoduchou metodou. Několik diapositivů nahradí celou komplikovanou proceduru v době libovolné.

Podobným způsobem můžeme znázorňovati postup všech prací, zařízení a organizace ostatních útvarů a úřadů armádních.

Je samozřejmo, že projekt, zde krátce uvedený, musí býti, než bude proveden do posledních podrobností, přesně promyšlen a propracován. Práce s fotografováním bude sice nemalá, ale doba trvání a náklady s ní spojené jsou nepoměrně malé proti času a nákladu, který by vyžadovalo skutečné předvádění žádoucího učebního materiálu v praxi.

Velkou výhodou metody zde navržené jest ta důležitá věc, že i nejmenší oddíly mohou býti ve všech možných oborech vojenských separátně vyučovány co nejdůkladněji.

Program prací by se dělil na dvě hlavní části:

1. Práce letní — fotografování.

2. Práce zimní — vypracování.

V letním období by nařizovala na požádání fotooddílu velitelství divisi sestavení potřebných formací, vybudování opěrných bodů, pořádala by se vzorná cvičení, vypracovaly by se všemožné technické stavby polní atd., jež by fotooddíl v nejdůležitějších částech a fásích fotografoval. Spoluúčinkovati by musili všichni interesovaní odborníci všech odvětví armády, hlavně učitelé ze školy válečné, ze škol záložních důstojníků, ze škol odborných, jako telegrafických, radiotelegrafických, kursů pro výcvik v používání plynů, ručních granátů, vrhačů min a granátů, z centrálního učiliště leteckého, ze škol dělostřeleckých atd.

V období zimním by pak byly zhotovené snímky podrobně propracovány, vypracovány diapositivy, rozmnoženy podle objednávek vojenské správy a rozesílány jednotlivým oddílům.

Je samozřejmo, že by se personál leteckých fotooddílů musil o velké procento zvětšiti, aby mohla býti celá práce vykonána tak, jak si toho jest přáti. Celý podnik je ovšem věcí velmi nákladnou, i musila by vojenská správa povolit na tento účel značnou sumu, však jest jisto, že by užitek, vyplývající z vyučování diapositivů, byl veliký a zajisté by odměnil vynaložený náklad mnohonásobně.

Nadporučík Oskar Futter.

Podplukovník generálního štábu Mieczysław Sciezynski, vojenský attaché polského vyslanectví v Praze.

Vývoj a organizace polské armády.

Válka polsko-ruská z roku 1831 se skončila porážkou Poláků. Tato válka, jež dokazuje velikou životní sílu našeho národa i slabost tehdejší politické a vojenské správy, ukončila existenci našeho pravidelného vojska polského. Rusové opanovali celou pohraniční oblast ruskou, mstíce se a bezohledně si podporující vše, co bylo polské a co svědčilo o někdejší samostatnosti Polska. Současně s větším počtem politiků se vystěhovali také polští důstojníci do ciziny, a to zejména do Francie, kde životní silou, nám Polákům vlastní, probudili čilý ruch politický i vojenský.

Poláci neustali přemýšlet o samostatnosti své otčiny, o vlastní armádě a praporech. Celý zbytek století devatenáctého jest pln pokusů o dosažení svobody, což doprovázeno bylo častými vzbouřeními vojenskými.

Z emigrace pochází myšlenka k povstání roku 1846, jež se skončilo v Haliči smutnou porážkou a pobíjením „pánů“ rolníky, podporovanými rakouskou vládou.

„Jaro národů“ r. 1848 přináší nám nový vojenský ruch, jenž se vyvinul ponejvíce pod německou nadvládou v Poznaňsku. Zde povstávají všeobecné, špatně zorganizované a ještě hůře ekvipované a vyzbrojené armády, vedené většinou bývalými důstojníky z r. 1831.

Přes to dosáhly nad Prusáky dvou vítězství u Miroslavi a Vřezna.

Neprátelská převaha nás nutila složit zbraně, když nám již i všeobecná politická situace odňala naději, že by se snad povstání zdařilo.

V Haliči vzniklo slabé hnutí povstalecké, jež bylo Rakušany velmi snadno utlumeny; bombardovali dokonce Lvov a Krakov.

Polský voják i důstojník bojovali v roce 1848 porůznu v cizích službách, a to vždy hájíce revoluce proti tyránům a samovládcům.

Maďarské povstání proti Habsburkům bylo ke konci řízeno polskými generály Bemem a Dembickim, také válečnými hrdiny z roku 1831. Ostatní bojovali současně v Itálii.

Roku 1853, za války Francie a Anglie proti Rusku, vznikla v anglické armádě polská divize. Roku 1870 válčí Poláci ve francouzských řadách proti Němcům, roku 1871 vidíme Poláky v řadách revoluce a komuny pařížské, roku 1877 bojují v tureckých řadách proti Rusku.

V letech 1861 až 1862 vznikají pod vlivem silného útisku a ruské knuty v Kongresovce tajné organizace protiruské, jež konečně vedou k utvoření národní vlády.

Dne 22. ledna 1863 propuklo nové polské povstání.

Toto povstání bylo opět činem vzniklým ze zoufalství, bylo zcela nepřipravené, nemělo vůbec vojenských kádrů, ani zbraní, ani prostředků. Přes to přese vše bojovala celá masa povstaleckých oddílů dobře a strhla s sebou většinu národa. Byla očekávána intervence států západních ve prospěch Poláků. Naděje tato byla však zklamána, a povstalecké oddíly, hnané přesilou ruských vojáků, jsou buď stále více a více podrobovány nebo nuceny skládati zbraň. Na jaře 1864 se konečně celé povstání hroutí a jeho diktátor generál Traugutt končí svůj život pod rukou katana na šibenici.

Povstání z roku 1863, násilím potlačené, bylo posledním větším vojenským pokusem polského národa až do doby světové války roku 1914, ačkoliv se různé politické strany polské, jako na př. polská strana sociálně demokratická, pokusily využití ruského zmatku za války s Japonskem roku 1904—1905 k tomu, aby vzbudily nové vojenské povstání.

Polská mládež, pronásledovaná Rusy, odchází znovu do ciziny, a všude se utvářejí nové politické a vojenské organizace za tím účelem, aby bylo dosaženo politické svobody a připraven kádr armády.

Roku 1908 vzniká tajný „Svaz Činného Odboje“ ve Lvově, roku 1919 se organizuje pod velením nynějšího náčelníka státu polského maršálka Pilsudského t. zv. „Svaz Střelecký“ ve Lvově a „Střelec“ v Krakově, roku 1911 vznikají ve Lvově „Střelecká družstva“ pod velením nynějšího generála Januszajtise, roku 1912 vznikají u „Sokola“ t. zv. „Sokolské družiny“, jímž ve Lvově velí poslední náčelník polské armády ve Francii roku 1918 — generál Haller.

Veškeré tyto „Svazy“ a „Sdružení“ jsou vojensky organizovány, mají dobře organizované školy důstojnické a poddůstojnické, stojící na výši vojenského vzdělání.

Koncem roku 1912 jsou rozšířeny již po celé Haliči, vznikají tajně v Kongresovce, ba i v Paříži a v Belgii, kde tehdy dlelo mnoho polské mládeže.

Vznik světové války roku 1914 nachází Poláky rozdělené na tři státy, i jsou nuceni válčiti bratr proti bratru, pod cizím velením.

„Svazy“ a „Sdružení střelecká“, haličská a z Kongresovky, se tehdy spojují pod společným vedením Josefa Pilsudského, tvůrce „Polské legie“ proti nenáviděnému carismu.

Dne 6. srpna 1914 přechází první oddíl tohoto nového vojska hranice Kongresovky a jest od té doby ve válečném stavu s Ruskem.

Legie bojují neustále, velitelství rakouská a německá používají jich na nejhroších místech fronty, a bojují znamenitě. Vzrůstají na 6 pluků pěchoty, 2 pluky hulánů, jeden pluk dělostřelecký; na podzim roku 1916 byl z nich utvořen vlastní sbor vojenský.

Po celou dobu bojují Legie za nejtěžších nesnází politických v Rakousku i Německu.

Po uveřejnění výnosu ze dne 5. listopadu 1916, jímž bylo utvořeno království Polské, byly „Polské legie“ přeloženy z fronty na území Kongresovky, kde měly tvořit kádr první polské armády.

Propuknutí ruské revoluce a vznik bolševismu v létě 1917 zakončuje celou politickou situaci Polska a tím i situaci legií, jež počínají zvolna postupovati proti Němcům a částečně odpirati přísahu, složenou centrálním státům Rakousku a Německu. Jedna část legií jest v této době rozeznána, její důstojníci a vojíní uvězněni.

Josef Pilsudski a plukovník Sosnovski, dnes již generál a ministr vojenských záležitostí, byli též jakožto vůdce toho ruchu uvězněni.

Zbytek vojska pod generály Hallerem a Zielińskim jest poslán na frontu bukovinskou. Na území Kongresovky zůstává jen asi 200 instruktorů a 1000 rekrutů, a to proto, aby pod jménem „Polnische Wehrmacht“ dosvědčili před světem, že Německo dává Polsku armádu.

Břešský mírový kongres dne 9. února 1918, podle něhož odtrhuje Rakousko a Německo od Polska území cholmské, překročuje již meze trpělivosti.

Generál Haller se zbytkem P. L. překročuje tehdy rakouskou frontu v Bukovině, aby se odebral do Ukrajiny a spojil s armádami polskými, jež se tam po roztržení armády ruské utvořily pod velením generálů Musnického, Michaelisa, Osinského a jiných.

V květnu 1918 semkli Němci generála Hallera a jeho armádu u Kaniova jižně od Kijeva a po delším boji ho zničili. Generál Haller sám se dostává se světem, že Německo dává Polsku armádu.

Tak se končí dějiny „Polských legií“, jež se na této straně fronty utvořily. V Rusku existovala také P. L., ale v měřítku velice skromném, teprve po vzniku ruské revoluce r. 1917 se z ní vyvinula polská divise. V tomto období se shromažďují všichni Poláci sloužící v ruské armádě a tvoří na celém území říše ruské oddíly polské armády.

Nejvážnější a největší z nich jsou: 1. sbor generála Musnického, jenž má dvě divise pěchoty a jednu divisi jezdecké, byl později od Němců také poražen a zrušen jako i sbory II. a III., utvořené v Ukrajině, s nimiž se právě generál Haller po brešském míru spojil.

Po porážce armád generála Hallera odešla většina jeho vojinů a důstojníků do Murmanu, kde tvoří také silný oddíl polské armády pod velením anglickým, ostatní dospívají až do Sibíře, kde organisují polské divise, československým legionářům dostatečně známé.

V Oděse vzniká pod velením generála Żeligovského, nynějšího hrdiny od Vilny, také polská divise pod vrchním velením francouzským, ta se na jaře r. 1919 vrací do vlasti.

Již na počátku světové války bojuje polská družina „Bajončíků“ ve francouzské armádě.

Organisace velké polské armády se počíná teprve po příchodu generála Hallera z Ukrajiny; byla utvořena ze zajatých Poláků, již se dostali do zajetí z armád německých a rakouských na západní frontu, nebo z Italů. Tato armáda, mající celkem 7 divisí, se vrací na jaře 1919 do Polska.

To jest stručný přehled dějin polské armády až do doby, kdy Polsko obdrželo definitivně samostatnost, totiž až do listopadu 1918.

V tomto okamžiku stojí na území polském u Varšavy jen malá část pravidelné branné moci polské „Polnische Wehrmacht“. V celé zemi, ba i v Ukrajině se tvoří tajná organisace proti Německu a Rakousku, zvaná „Polská organisace vojenská“, nebo krátce „P. O. W.“ Její důstojnické a poddůstojnické školy pokrývají Polsko hustou sítí a umožňují nám dne 1. listopadu 1918 pomocí Poláků rakouské armády opanovati jižní část Kongresovky a Haliče a po několika dnech další část Kongresovky, všude ničíce početnější nepřátelská ležení.

Dne 10. listopadu 1918 se vrací maršálek Pilsudski z německého zajetí a přejímá do svých osvědčených rukou vedení armády státní i své mladé armády, skládající se z různých formací, k níž se připojují polské části armády rakouské. Povstání proti Němcům v Poznaňsku v prosinci 1918 umožňuje konečně, aby se i tam utvořila národní armáda. Od tohoto okamžiku se vyvíjí armáda polská stále více, bojujíc téžce po dvě leta proti bolševikům.

Armáda získává konečně podle ustanovení o všeobecné branné povinnosti vlastní rekrutní kontingenty.

Bylo založeno vlastní ministerstvo vojenské správy a generální štáb, vedoucí vojenské ústavy zbudovány asi na týchž základech jako v československé armádě.

Po skončení války s bolševiky r. 1920 započalo se ihned využítkovávání zkušeností válečných k reorganisaci armády. Pomáhala nám v tom směru hlavně francouzské misie.

Všeobecné zásady organisace polské branné moci v době míru se projevují obecně po reorganisaci armády takto:

Území republiky polské jest rozděleno na deset sborových okresů: čís. 1. Varšava, č. 2. Lublín, č. 3. Vilno, č. 4. Lodž, č. 5. Krakov, č. 6. Lvov, č. 7. Poznaň, č. 8. Toruň, č. 9. Břešť Litevský, č. 10. Přemyšl.

V okrsku každého sboru jsou umístěny tři divise pěchoty a 1—2 brigády jezdeckva.

Máme 30 divisí pěchoty, brigád jezdeckva deset.

Inspekci armády obstarává pět inspektorů: č. 1. ve Vilně, jemuž podléhají sbory 3. i 10., inspektor armády č. 2. ve Varšavě, jemuž podléhají sbory 1. i 19., inspektor armády č. 3. v Toruni, jemuž podléhají sbory 7. i 8., inspektor armády č. 4. v Krakově se sbory 4. i 5., a inspektor armády č. 5. se sbory 2. a 6.

Kromě toho máme jednoho generálního inspektora jezdeckva a jednoho generálního inspektora dělostřelectva se sídlem ve Varšavě.

K doplňování armády jest celá země rozdělena na 103 okresy doplňovací; na každý z nich připadá stejný počet obyvatelů.

Pěchota:

Devadesát pěších pluků, z toho 6 horských. Každý pluk se skládá z velitelství pluku, štábního praporu, k němuž náleží praporeční štáb, družina těžkých kulometů a družina zvláštních zbraní, kromě toho oddíl spojující, dále tři prapory dělostřelecké, každý složený ze tří družin, a ze záložního kádru. V každé divisi pěchoty máme po třech plucích pěchoty.

Jezdeckvo:

Tricet pluků jezdeckva řadového, z toho 27 hulánských a tři pluky jezdeckva lehkého; tvoří deset brigád jezdeckva po třech plucích, dále deset pluků jízdních střelců divisiích. Každý pluk hulánský a lehkého jezdeckva má kromě štábu plukovního 4 řadové škadrony jezdecké, jednu jezdeckou škadronu kulometů, jednu jízdní škadronu technickou a jeden plukovní kádr. Každý pluk jízdních střelců má jeden štáb plukovní, tři řadové škadrony jezdecké, školní oddíl kulometů, plukovní školu poddůstojnickou a plukovní kádr.

Dělostřelectvo:

Naše armáda má: 30 pluků polního dělostřelectva, každý o třech divisích, rozdělených na tři baterie, plukovní velitelství, kádry a spojující oddíl.

10 pluků těžkého dělostřelectva, každý o 3 divisích po 3 bateriích, kromě plukovního velitelství, kádru a oddílu spojujícího.

10 samostatných divisí jezdeckého dělostřelectva, každou se třemi bateriemi, 2 pluky horského dělostřelectva, organizované podobně jako dělostřelectvo polní.

2 pluky nejtěžšího dělostřelectva, skládající se: z velitelství plukovního, tří divisí o třech bateriích, oddílu spojujícího a plukovního kádru.

5 divisí dělostřelectva proti letadlům po dvou bateriích, z nichž jedna jest motorová, druhá koňská. Kromě toho obsahuje každá divise vlastní oddíl reflektorů, oddíl spojující i kádr.

Oddíl technický:

10 pluků zákopnictva, složených z velitelství pluku, tří praporů po dvou družinách a kádru,

1 prapor mostový, složený: z velitelství, dvou družin mostových, jedné družiny podkopnické a pořízení.

školy mechanické a strojnické, skladiště materiálu technického a kádru, jeden prapor strojnický složený z velitelství, dvou družin reflektorů, dvou družin elektrotechniků, školy elektrotechnické, skladu elektrotechnického a kádru,

tři pluky spojovacích vojsk, každý složený z velitelství pluku, 4—5 praporů telegrafických, jednoho praporu radiotelegrafického, jedné družiny specialistů telegrafických, 1 čtyř nasluchatelů a z kádru plukového.

tři pluky železničních vojsk skládají se: z plukovního velitelství, dvou praporů po třech družinách a plukovního kádru,

deset divisí automobilních složených: z jednoho oddílu sanitního, jednoho oddílu břemenového, jednoho oddílu pancéřových automobilů, jednoho oddílu školního skladiště materiálu a kádru divisiního.

Letectvo:

Armáda polská má: tři pluky vojsk leteckých, každý složený z plukovního velitelství, různého počtu divísi a kádry vyzvědačů, mysliveckých i ničitelských, školu pro službu leteckou, letecký park, oddíl hangarový, četa fotografická, několik staničních meteorologických oddílů a plukovní kádr,

pět praporů balonových, každý složený z velitelství praporu, dvou družin balonových, parku balonového a kádry.

Tábory:

Armáda polská má deset divísi táborových, složených z 4–5 jízdních družin, dílny táborové, skladiště táborové, nemocnici pro koně a divísní kádr.

Služby:

Jsou organisovány týměž způsobem jako v armádě československé.

Organisace armády polské není ještě dokončena. Armáda se vzdělává a cvičí v nejrozmanitějších kursech i školách, využívajíc zkušeností, nabytých za velké války světové roku 1914–1918 i vlastní války roku 1919–1920.

Dávne rozdily, vzniklé v důstojnických sborech různých armád, znenáhla zanikají a za krátkou dobu zmizí úplně.

Obyvatelstvo polské miluje a vysoce cení svou armádu, přes nejrozmanitější politické boje, odehrávající se v lůně národa. Tato velká láska každého Poláka k vojínu i k důstojníku armády dodává jí nejlepšího sebevědomí, ceny i záruky budoucích výsledků.

Jest mi velice líto, že mohu, poněvadž je nutno býti stručný, uvést čtenářům „Vojenských Rozhledů“ jen nepatrný počet podrobností z dějin a organisace naší armády.

„Polský voj. zeměpisný ústav (Instytut wojskowo geograficzny)“. Již za světové války, za německé okupace Polska, byly zřízeny německým vrchním velitelstvím ve Varšavě „Důstojnické měřické kursy Wehrmachtu“, aby z nich byli vyškoleni topografové pro novou polskou armádu, jež zamýšlelo německé vrchní velitelství organisovati.

Po obrození Polska převzal polský generální štáb do svých rukou starost o mapy, zanechané v Polsce německou okupační armádou, sbíral je a začal jimi pomalu zásobiti oddily, poslané na frontu. Současně povstala u ministerstva vojenství topografická sekce, jež spolu s uvedenými důstojnickými kursy měřickými převzala veškeré měřicí přístroje, prohláshíc je za státní majetek.

Všechny tři jmenované útvary byly začátkem r. 1919 spojeny, tvořice tak podklad k vojenskému zeměpisnému ústavu jako celku, podléhajíc ze začátku nejvyššímu velitelství, potom ministerstvu vojenství, konečně náčelníku gener. štábu.

Úkolem ústavu je v první řadě zhotovovati vojenské mapy a zaopatřovati jimi armádu. Vedle toho však těží z prací tohoto ústavu i všechna ministerstva civilní a státní úřady.

Mapy zanechané německou okupační armádou byly brzy vyčerpány, vídeňský ústav zeměpisný objednávek nevyřizoval. Tak byl polský ústav přinucen přikročiti co nejrychleji k vlastní výrobě. Překážky s počátku byly veliké: nebylo místností, strojů, kamenů a originálních klišé, nebylo ani pracovních sil a vycvičených osob.

K vyškolení odborných sil byla u zeměpisného ústavu založena důstojnická škola topografů s dvouletými kursy. Škola tato vycvičuje geodety, topografy a kartografy.

Mimo to byla založena praktická vojenská škola pro kartografické kreslice se čtyřletým kursem; byly založeny i zvláštní dílny pro opravu geodetických a topografických přístrojů. Současně se začala práce v zemi samé; nová triangulace byla místy zahájena a triangulace naftových terénů v Borislavi na žádost civilních ministerstev ukončena. Vydána byla dále první mapa Polska v měřítku 1:1.000.000 a různé jiné mapy pouze vojenského významu.

Dále byla založena u zeměpisného ústavu odborná knihovna; vychází i odborný časopis pod názvem „Kvartálník (Čtvrtletník) vojenského ústavu zeměpisného“.

RŠ.

Trockij a rudá armáda.*) V Moskvě se konal od 23.—28 prosince 1921 IX. všeruský sjezd sovětů, jenž pod předsednictvím předsedy Všeruského ústředního výboru M. J. Kalinina a za přítomnosti hlavy sovětské revoluce a sovětské vlády Vladimíra Iljiče Uljanova (Lenina), konal porady o ruských otázkách. Všeruské sjezdy, jež podle sovětské konstituce mají býti svolávány vždy za půl roku, zastupují celkem úlohu našeho parlamentu; jsou podle jména nejvyšším orgánem vlády, nemají však moci zákonodárné, nýbrž vypracovávají a stanoví všeobecné vládní směrnice pro příští období, přenechávající vlastní vládu vždy nově zvolenému Všeruskému ústřednímu výkonnému výboru a jeho předsednictvu; výbor ten se o moc zákonodárnou, výkonnou a z části i soudní dělí se sovětem lidových komisařů. Ve Všeruském sjezdu sovětů zasedají volení zástupci dělnictva, rolnictva, rudé armády a kozáctva.

Sjezd se zabýval pátého dne svého zasedání otázkou o „Výstavbě rudé armády“. Referentem byl Trockij, hlava sovětské vojenské organizace a přední činitel, mající rozhodující vliv na vnitřní i zahraniční politiku Ruska. Jeho vystoupení vyvolalo veliký rozruch.

Reč jeho měla ve své první části ráz vojenský, ve druhé objasňoval mezinárodní situaci Ruska.

VIII. sjezd sovětů určil, aby se rudá armáda poněkud zmenšovala; meze ustanovení demobilisace byly nejen dodrženy, nýbrž i překročeny. Stav armády klesl z 53 milionů mužů na třetinu, t. j. 1.595.000 mužů. Odečtou-li se ještě části místní potřeby, pak útvary ke zvláštní potřebě, etapní útvary atd., je celkový stav 1.370.000 mužů, t. j. v poměru k počtu obyvatelstva 25krát méně než ve Francii, v poměru k ploše území 18krát méně. Armáda má jen 3 ročníky (1899—1901). Vnější situace vyžadovala, aby byla demobilisace zastavena.

Vojsko má 92 pěších a 49 jízdeckých brigád, dělostřelectvo a technické útvary.

Ve vůdcovském sboru jest 43,4% lidí bez jakéhokoliv předběžného vojenského školského vzdělání, 13% bývalých poddůstojníků, 22% bývalých důstojníků z války světové, 6% vojenských úředníků, 5,6% bývalých carských aktivních důstojníků. Z tohoto počtu vůdců (sovětská armáda nemá důstojníků ani velitelů!) náleželo 66,3% rolnickému, 12% dělnickému, 21,7% jinému povolání. Mezi vůdci je 20% komunistů.

Rečník dokazuje, že se podle úsudku bývalého ministra vojenství ve vládě Kerenského, generála Verchovského, tyto velmi různorodé živly za doby revoluční náležitě smísily a že již vytvořily jednotitou masu. Poslední „očista“ v armádě vyloučila také mnohé nevhodné živly.

Trockij zdůrazňuje potřebu důkladného školského vzdělání vůdců. Vůdce musí býti tak vychován, aby, začne-li se boj, byl jím také bezohledně až do konce proveden. Dobrodušnosti a smilování nad nepřítelem nesmí býti vůbec; tento rys duše drobného člověka musí za války úplně vymizeti. Když nepřítel pronásledá valku, je nepřítelem a ničím jiným; podle toho musí býti s ním jednáno. I když po první ráně začne klesati, nesmí ho býti šetřeno, nýbrž má býti zahuben, boj musí býti dobojován.

Rudá armáda vznikla v boji a byla potom stále zahalena před sovětskou veřejností jakýmsi závojem; historie setřela carské pojmenování pluků. Nyní však vystupuje armáda na světlo, je tudíž první starostí sovětů, aby si vzaly na starost pluky, jež jim byly určeny.

Výchovné činnosti před nastoupením vojenské služby budiž věnována velká péče; zde však nutno tuto úlohu ponechat t. zv. „Všeobuči“, t. j. všeobecnému vojenskému vzdělání.

Druhá část řeči se zabývala — jak podotčeno — zahraniční politikou. Pz.

Zprávy o francouzské armádě.

(Pokračování.**)

Poznámka: Následující zprávy jsou z 1. října 1921. — Od té doby byly snad provedeny některé menší změny, jmenovitě pokud se týče počtu jednotek pěchoty a jízdy.

Rozdělení.

Území Francie je z vojenského hlediska rozděleno na 21 obvodů armádních sborů, z nichž každý náleží jednomu armádnímu sboru.

*) Použito revue ze „Zahraněční politiky“ roč. I. (III.) seš. 2. a 3. článku J. E. Šroma: IX. všeruský sjezd sovětů.

**) Viz část I. ve Voj. Rozhledech roč. III. str. 77 n.

Každý armádní sbor se skládá zásadně z dvou divisi. 19. armádní sbor je rozložen v Alžírsku a skládá se ze tří divisi, jež jsou umístěny každá v jedné provincii, Alžir, Oran, Constantine.

Tunis je obsazen samostatnou divisi.

Vedle těchto 21 armádních sborů a divise tuniské existují ještě tyto útvary: 5 divisi jízdy;

okupační armáda na Rýně;

okupační oddíly v Maroku;

levantská armáda;

okupační oddíly v koloniích (Senegal a Sudan, Madagaskar, Indočína atd.);

okupační oddíly v různých plebiscitních územích (Horní Slezsko atd.).

Počet jednotek.

Pěchota.

a) Domáci (metropolitaine) pěchota.

141 pluků pěchoty;

31 praporů mysliveckých (seskupeny po $\frac{1}{2}$ brigádách se 3 prapory);

5 oddílů (groupes) myslivců cyklistů;

6 pluků zuavů;

43 pluky střelců alžírských, tuniských a marockých;

5 praporů lehké pěchoty africké;

4 pluky cizinecké;

3 roty saharské.

b) koloniální pěchota:

17 pluků koloniální pěchoty;

5 praporů koloniální pěchoty.

3 roty koloniální pěchoty (samostatné oddíly);

6 smíšených koloniálních pluků (každý má 1 prapor koloniální pěchoty a 2 prapory senegalských střelců;

14 senegalských praporů — samostatných oddílů;

2 pluky madagaskarských střelců;

1 prapor madagaskarských střelců — samostatný oddíl;

1 pluk madagaskarských myslivců;

4 pluky tonkinských střelců;

1 pluk anamitských střelců.

c) Tanky:

10 pluků lehkých tanků;

1 prapor lehkých tanků (Levanta);

3 prapory těžkých tanků.

d) Pluk sapérů-hasičů v Paříži.

Jezdeckvo.

6 pluků kyrysnických;

25 pluků dragounských;

15 pluků mysliveckých;

8 pluků husarských;

12 oddílů kulometových na autech;

17 oddílů remontnictva;

6 pluků afrických myslivců;

12 pluků Spahiů;

3 pluky smíšeného jezdeckva levantského;

1 pluk cizineckého jezdeckva;

2 oddíly;

4 roty afrického remontnictva.

Dělostřelectvo.

52 pluky polního dělostřelectva (s koňským potahem);

22 pluky polního dělostřelectva (na automobilech);

23 pluky těžkého dělostřelectva (s koňským potahem);

11 pluků těžkého dělostřelectva na traktorech;

9 pluků pěšího dělostřelectva;

2 pluky horského dělostřelectva;

5 oddílů jezdeckého dělostřelectva;

- 8 oddílů afrických;
- 1 pluk cizineckého dělostřelectva;
- 9 pluků koloniálního dělostřelectva.

Ženíjní vojsko.

- 12 pluků (v tom železniční pluk a telegrafní pluk);
- 12 praporů — samostatných oddílů.

Letectvo.

- 3 pluky stíhacích aparátů;
- 2 pluky pro denní bombardování;
- 2 pluky pro noční bombardování;
- 7 pluků pozorovacích aparátů;
- 2 pluky balonů;
- 5 pluků letadlových děl.

Vozataistvo.

- 34 eskadrony (každá se skládá z několika rot automobilních a vozových).

Četnictvo.

- 27 legií;
- legie republikánské gardy v Paříži;
- 1 rota četnictva tuniského;
- četnictvo rýnské armády.

Vojské pomocné zdravotnictvo.

- 28 sekcí;
- 3 samostatná detachements (Alsasko, Lotrinsko, Sárské území)).

Pomocný administrativní personál a dělníci.

- 28 sekcí;
- 3 samostatná detachements (Alsasko, Lotrinsko, Sárské území).

RŮZNÉ.

Výstava osvětové a mravní výchovy otevřena byla dne 4. června t. r. u čtvrté pěší divise v Hradci Králové při velikých oslavách Jiráskových. Výstava znázorňuje v přehledných diagramech vzrůst knihoven, knižní materiál, počet čtenářů, nejčtenější knihy a autory, výsledky různých kursů, škol pro analfabety atd. Kromě toho jsou na výstavě sochařská díla velitele p. pl. č. 21, podplukovníka A. Šidlika, známého hrdiny u Zborova a Terronu, akad. malíře, poručíka Nussbergera atd. Tato snaha, seznámiti českou veřejnost s osvětovou prací v našem vojsku, měla by býti příkladem i ostatním divisím.

Vojský stavební ruch. Ve Valašském Meziříčí počnou se na podzim letošního roku stavěti nové veliké kasárny, k nimž potřebné pozemky darovala obec. V Prostějově postaví obec leteckou školu na svůj náklad, s podporou 5 milionů korun, jež jí poskytne vojský erár. V Barči u Košic bude vystavěn nový betonový hangár pro deset letadel. Obecní zastupitelstvo města Kralovic u Plzně vyjednává s vojským erárem o stavbu kasáren v Kralovicích.

Vojské střelnice zřízeny budou v okolí Olomouce. V té věci jednali již zástupci vojských úřadů s majiteli pozemků v Práslavicích a Mrsklicích u Velké Bystřice. Střelnice zařízena bude pro pěší, dělostřelectvo i letectvo.

Vzduchoplavecký studijní ústav zřízen bude při MNO. za účasti ministerstev veřejných prací, pošt a telegrafů. Úkolem ústavu bude sledovati a zkoušeti všechny pokroky vzduchoplavecké techniky.

Nobelova továrna na dynamit v Bratislavě, jež náleží „Čs. akciové společnosti pro výbušné látky“, bude proměněna ze srategických důvodů v továrnu na nevýbušné chemikálie a místo ní zřízena bude u Pardubic veliká továrna na výbušné látky, nákladem 100 milionů korun; její výroba vystačí na celkovou spotřebu armády i průmyslu. Generálním ředitelem společnosti jest bývalý ministr NO., generál Husák.

Německo a odvěta. V poslední době jest nápadné, jak se neustále zdůrazňuje nejen v žurnálech, ale i v odborných vojenských časopisech mínění, že Německo pomýšlí na odvetu. Tato otázka zaměstnává hlavně Francii a její politické kruhy. Nikoli nadarmo se poukazuje na nový typ německého kulometu, jenž vypálí v minutě 2000 ran, na automobilní německou společnost, která zaměstnává jen bývalé důstojníky, na německou říšskou obranu, která je vlastně vojskem poddůstojníků a důstojníků, jakýmsi kádrem instruktorů pro eventuelní mobilisaci a na celou řadu jiných a jiných zjevů, které jsou zcela průzračné. Bývalé německé pluky stále ještě disponují svými kasárenskými budovami a několikrát do roka shromažďují se příslušníci k slavnostem, které nejsou vlastně ničím jiným, než mobilisačními zkouškami. Mobilisační německé kanceláře počítají určitě se 7 miliony bojovníků. Německo nesmí sice vyráběti těžká děla veřejně, ale děje se to tajně. Velvyslanci spojeneckých mocností: Francie, Anglie, Japonska a Itálie předložili dne 15. března 1922 říšskému ministru věci zahraničních notu, ve které konstatují, že německé úřady za posledních měsíců zaujaly k mezispojenecké vojenské kontrolní komisi obstrukční stanovisko, že se zdráhají předkládati dokumenty, na jejichž základě by bylo možno odhadnouti cenu demobilisovaného materiálu, že zbraňují kontrole doplňování vojska podle branného zákona, že protiprávně silně soustřeďují jisté obory služby vojenské a upozorňují německou vládu, aby učinila přítrž tomuto jednání, za něž jest odpovědná, protože mírová smlouva jí ukládá povinnost prováděti rozhodnutí kontrolní komise.

Podle francouzských zpráv zúčastní se německých manévřů letošního roku také německá policie za vedení důstojníků říšské obrany. Dvojité železniční koleje, které Německo staví ve Schwarzwaldu, budou zřejmě sloužiti vojenským účelům. Jest známo, že německý průmysl může býti okamžitě přeměněn na výrobu válečnou a nedávno byl nalezen dělostřelecký materiál, jenž by stačil pro 22 divise a který zcela unikl pozornosti kontrolní komise. Služební předpis pro německé dělostřelectvo mluví zcela zřetelně o přípravách k válce.

Tato všechna fakta pochopitelně rozrušují myslí francouzské veřejnosti, která Německu krajně a to zcela oprávněně, nedůvěřuje. Když se v březnu t. r. jednalo ve francouzské sněmovně o reorganisaci vojenství, pravil v debatě dne 16. března ministr vojenství Maginot: „Po všech zkouškách, které jsme vytrpěli, po vítězství, jež korunovalo naše úsilí, jsme krvavě zklamáni, musíme-li ještě dnes rokovati o možnosti příští války. Ale jistota a bezpečnost naší vlasti nemůže býti zaručena ani slovy, ani sněním. Příliš mnoho jsme trpěli válkou, abychom nebyli vášnivě oddáni míru, nemáme válečných úmyslů, ale nechceme, aby naše vlast byla vydána útoku. Síla našeho vojska musí býti dostatečná, aby se Německo nemohlo vyhnouti svým závazkům.“ A další řeč, v níž dokazoval nemožnost zavésti rázem jednoroční službu vojenskou místo služby dvouleté, dokončil: „Francie není už Francií Sedanu, nýbrž Francií Marny a Versailů. Zasluhovali bychom zatracení, kdybychom neučinili vše, co je nutno, aby země nebvila vydána strašnému nebezpečí, jakému byla vydána dvakrát v době padesátí let.“

Wf.

Váha výstroje a výzbroje vojínů. O váze celé výstroje a výzbroje pěšího vojína uveřejňuje „Mil. Wochenbl.“, č. 39 (1822, sloupec 847), článek svého referenta, v němž se uvádí, že posílní válka přivedla stále větší zatížení muže a to jednak zavedením nových věcí, (ruční granáty, vlněné pokrývky pro stálý pobyt ve skrytech, v leženích a j. v.), jednak tím, že se části výstroje staly těžšími (ocelová přilba místo čepice a pod.). Uvádí, že váha celé výzbroje, tak jak byla na konci světové války obvyklá, není sice přesně určena, ale že rozhodně byla přílišná a že by nebylo možno od pěchoty, tak těžce vyzbrojené, požadovati značnější pochodové výkony, o pochodových výkonech německé pěchoty v roce 1914 ani nemluvě. Ačkoliv je tlumok největším nepřítelem vojína na pochodu, nelze se bez něho obejiti. Je zajisté možno část různých potřeb a předmětů naložiti na vozy, ale věci, kterých je k boji a k životu nutné zapotřebí, musí nositi muž u sebe, protože se nikdy nelze určitě nadíti, že dorazí vozačstvo. Pro volbu předmětů mohou být směrodatná různá hlediska, ale zásadně se musí přihlížeti k tomu, aby váha výzbroje nepřekročovala určité hranice: ta byla před válkou 25—30 kg (německý a ruský pěšák 27 kg, rakouský o něco více, francouzský o něco méně). Překročili se hranice 30 kg, klesne ihned pochodová výkonnost. A nejen ta; i vlastní činnost v boji je tím dotčena, protože moderní boj vyžaduje od jednotlivců velké tělesné pohyblivosti (voják musí skákat, běžeti, plížiti a plaziti se, musí se přizpůsobovati terénu. Musí tedy býti váha, již muž musí nésti, nejen co nejmenší, nýbrž musí jí býti lze i co nej pohodlněji nésti. Článek ponechává vojenské správě, aby našla cestu, jak by bylo lze tuto otázku řešiti a cituje také správný výrok Moltkeho (1860): „Schopnost k pochodu trpí každým lotem, o nějž muž i kůň nese více. Všichni souhlasí

v tom, že jest třeba břemeno (Gepäck) ulehčiti; ale náhledy se ihned rozcházejí, mají-li se označiti předměty, které mají být vojnu odebrány.“ Celá otázka má zajisté veliký význam pro nás a třeba ji věnovati zvýšenou pozornost.

Mil. O (W.—)

Základní platy německých vojáků a důstojníků dle zákona ze dne 21. listopadu a 27. prosince 1921.

Pěšák	7.500—12.000	marek.
Svobodník	10.000—13.000	"
Desátník	10.000—13.000	"
Četař (Unteroffizier) . .	11.500—15.000	"
Rotmistr {	Unterfeldwebel	11.500—15.000
	Feldwebel	12.500—16.000
	Oberfeldwebel	13.500—17.000
Podporučík	13.500—19.500	"
Poručík	16.000—26.000	"
Kapitán	21.000—37.000	"
Major	30.000—44.000	"
Podplukovník	38.000—57.000	"
Plukovník	53.000—80.000	"
Generál major	90.000	"
Generál poručík	110.000	"
Generál	140.000	"

Kromě toho: místní přírůstek podle pěti stupnic od 1200 až 8000 marek ročně, rodinný přírůstek na každé dítě do 6 let měsíčně 40 marek, od 6 do 14 let měsíčně 50 marek, od 14 do 20 let měsíčně 60 marek, drahotní přírůstek obnáší 20% základního platu a předcházejících dvou přírůstků, příspěvek na ošacení 1200 mk. ročně (některé kategorie 900 marek ročně). Wf.

Početné stavy evropských armád podle generála v. Altmann (Mil. Wochenbl. čís. 34., (1922).

Stát	Počet obyvat. v mil.	Mírový stav		Stát	Počet obyvat. v mil.	Mírový stav	
		mužů	% obyv.			mužů	% obyv.
Sovětské Rusko . .	130	1.600.000	1·23	Portugalsko	5·96	11.200	0·19
Německo (1)	60	100.000	0·17	Svédsko . .	5·81	nejvýše 75.000	1·29
Vel. Británie-Irsko	47·3	341.000	0·72	Řecko	5·6	300.000	5·36
Itálie 2)	39·5	225.000	0·57	Bulharsko . .	4·86	33.000	0·68
Francie 3)	39·2	860.000	2·19	Litevsko . .	4·8	20.000 až 25.000	0·42
Polsko 2)	29	300.000 až 350.000	1·03 až 1·21	Svýčary . .	3·89	stálého vojska není	—
Španělsko	20	155.600	0·78	Finsko	3·33	25—30.000	0·75 až 0·9
Rumunsko	15·4	192.000	1·25	Dánsko	3·27	nejvýše 26.000	0·8
SHS	11·5	176.000	1·53	Norvéžsko . .	2·65	nejvýše 40.000	1·51
ČSR	13·6	200.000	1·47	Estonsko . .	1·75	asi 20.000	1·14
Maďarsko	7·84	35.000	0·45	Letonsko . .	1·73	asi 20.000	1·16
Belgie	7·62	113.400	0·19	Evr. Turecko	1·25	—	—
Nizozemsko	6·84	30.000	0·44	Ostatní . . .	1·57	—	—
Rakousko	6·73	30.000	0·45	*)			

- 1) bez Horního Slezska;
- 2) leden 1922;
- 3) 1921.

*) Tato čísla, jak viděti z udání o stavu naší armády, třeba přijmouti s velikou rezervou, neboť sledují svůj cíl. (Pozn. red.)

Mil. O. (W—)

Výchova a vojsko. Také v Anglii ozývají se vážné hlasy po výchově ve vojsku. Nedávno vyšla kniha: Education and the army od plukovníka Gorella v Oxfordě, v níž vylíčena jest organisace vzdělávací činnosti mezi britským vojskem a v níž se dočteme těchto slov: Chceme-li, aby výsledky vítězství této války nebyly zmařeny, nemá-li Společnost národů býti dítětem mrtvého narozeným, jest nezbytno neprodleně zorganizovati se vyučováním pro mír, jako se Němci vyučováním organisovali k válce; v každé zemi musí se armáda — pokud armády budou — státi školou občanské výchovy. Wf.

Anglický vojenský rozpočet na finanční rok počínající 1. dubnem činí 62,300.000 liber šterlinků proti 99,714.000 liber šterlinků ve finančním roce 1920-21. Podle osnovy jest ve vojsku 152.000 mužů, loni 201.127 mužů. V rozpočtu válečném jsou výdaje 64,883.700 liber šterlinků (loni 82,479.000) a 88.500 mužů (loni 118.500 mužů. Tn

Německý generál Bauer, známý vojenský spisovatel, přijat byl do služeb sovětské vlády ruské, aby reorganisoval ruskou aviatiku a provedl kontrolu letadel, zakoupených v Holandsku.

Vojenská služba osob, které z důvodů svědomí zdráhají se sloužiti ve zbraní. Jak oznamují zprávy denních listů, schválila norská horní sněmovna osnovu zákona o civilních úkonech osob povinných vojenskou službou, které se zdráhají sloužiti z důvodu náboženského přesvědčení nebo z jiných závažných důvodů svědomí. Takové osoby budou konati civilní práce o polovinu doby déle, než jest předepsána pro službu u pěchoty; za války budou povolávány se svým ročníkem a budou sloužiti dvakrát tak dlouho, jako jejich ročník, který koná službu ve zbraní. Tn

Z NAŠICH REVUÍ.

Zahraněční politika (roč. I. seš. 1.)

Dr. Jan Reichmann: „**Námořní zápolení v Tichém oceánu.**“ Od doby, kdy Japonsko dosáhlo velmocenského postavení, změnily se úplně námořní poměry v Pacifiku. Anglie omezila své tichomořské loďstvo na silnou flotilu křižníků. Německo mělo v Tsingtau loďstvo asi stejné váhy, a Francie, která politicky a hospodářsky byla zaujata pouze pro Indočinu (Cochinchina), udržovala jen několik lodí nevalné hodnoty v Saigonu.

K tomu poznamenáváme: Námořní moc jednotlivých států v Pacifiku byla při vypuknutí světové války takováto:

Anglie:

1. Čínská stanice (viceadm. Jerram): 1 řadová loď (Triumph), 2 pancéřové křižníky (Minotaur, Hampshire), 2 malé křižníky (Newcastle, Yarmouth), 8 torpedoborců, 4 torpedovky, 3 ponorky, 16 dělových člunů.

2. Austrálská stanice (Kontreadm. Patey): válečný křižník „Australia“, 4 malé křižníky, 3 torpedoborci, 2 ponorky. K tomu: novozélandská divise: 3 malé křižníky, 1 dělový člun.

Německo:

1. východoasijská stanice (viceadmiral Graf v. Spee): 2 pancéřové křižníky (Scharnhorst, Gneisenau), 3 malé křiž-

níky (Nürnberg, Leipzig, Emden), 4 dělové čluny, 2 říční dělové čluny, 1 torpedovka.

2. austrálská stanice: 1 malý křižník, 1 dělový člun, 1 loď pro vyměrování.

3. východoamerická stanice: 2 malé křižníky (Karlsruhe, Dresden).

Francie: (velitel kontreadm. Huguet): 2 pancéřové křižníky (Montcalm, Duplex), 4 torpedoborce, 12 torpedovek, 8 dělových člunů (z těch 2 v Austrálii).

Spojené Státy Severoamerické měly již po získání Filipín v roce 1889 úmysl rozložití jednu část svého loďstva ve vodách Tichomořských, leč rozhodnutí o tom oddalováno po dvacet let až do otevření průplavu panamského. Dnešní síla pacifického amerického loďstva jest: 14 bitevních lodí (včetně 8 dreadnoughtů), 7 lehkých křižníků, 108 torpedoborců, 14 ponorek (729.996 tun). Z tohoto počtu jsou stále v Asii: 1 ozbrojený a 3 chráněné křižníky staršího typu. —

Po světové válce neopomněla Anglie náležitě zesílit své pacifické posíle. Tak v čínských vodách křižuje nyní pátá eskadra malých, lehkých, ale dobře vyzbrojených a rychlých křižníků a 12 ponorek. —

Námořní moc gravituje dnes ze Západu na Východ, z Atlantiku na Pacifik, kde hlavními soupeři stávají se